Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

LAPE

Teemme yhdessä lasten, nuorten ja perheiden hyvää arkea

KOULU, OPPILAITOS JA VAPAA-AIKA

Kehittämistyöryhmän tapaaminen

30.4.2018 klo 9.00-12.00

Tipotien sosiaali- ja terveysasema, Luentosali, Tampere

Pirkanmaan LAPE

TÄNÄÄN

1. Tervetuloa, alkusanat ja kahvit
2. Sairaalakoulu – ”silta lapsen arkeen” – Riitta Launis, vastuuopettaja /sairaalaopetus
3. Seurakuntien työ- osana lasten ja perheiden arkea – Laura Juutilainen, Ylöjärven seurakunta ja Leena Leppänen, Messukylän seurakunta
4. Ajankohtaista lasten ja perheiden sote-valmistelussa – Titta Pelttari, muutosagentti Pirkanmaan Liitto
5. Itsearviointi – keskustelua ja jatkosuunnitelma
6. Ajankohtaiset asiat
7. Muut asiat

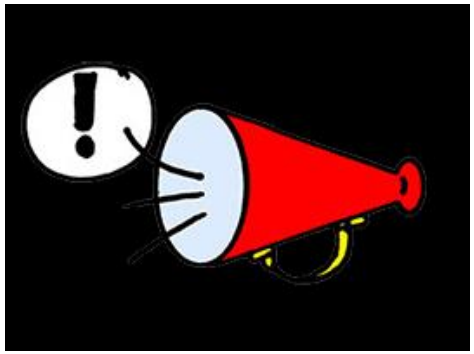

MUISTIOT

Materiaalit
löytyvät
hankkeen nettisivuilta:

www.lapepirkanmaa.fi

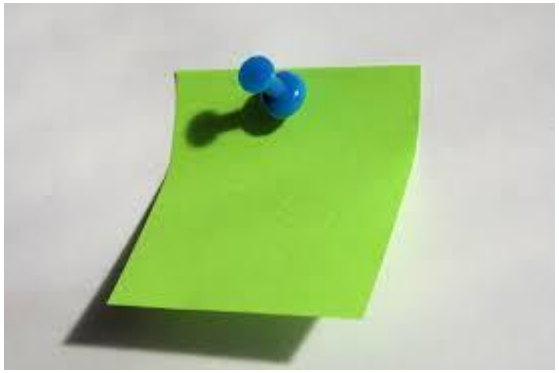

Sairaalakoulu
”silta lapsen arkeen”

-Riitta Launis, vastuuopettaja /sairaalaopetus

Susanna Raivio

Sairaalakoulu – silta lapsen arkeen

Riitta Launis 30.4.2018
Vastuuopettaja/sairaalaopetus

© Riitta Launis

Sairaalaopetus Suomessa

Oppilaalla on oikeus opetuksen sairaanakin.

Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään esi- ja perusopetusta sairaalassa potilaana oleville, oppivelvollisuusikäisille lapsille ja nuorille

Oppilaan oma koulu on ensisijainen koulupaikka ja sinne suunnattu konsultaatio

Sairaalaopetus on erikoissairaanhoidon yhteydessä annettavaa perusopetusta avohoidon ja osastohoidossa oleville oppilaille

Avohoidon oppilaspaikkoja erikoissairaanhoidon piirissä oleville oppivelvollisille löytyy useimmista sairaalakouluista

Sairaalaopetuksessa tuetaan oppilaan koulupolkua.

Siirtymävaiheen (nivelvaiheen) yhteistyö omien koulujen kanssa korostuu tulo- ja paluuvaiheissa

www.sairaalaopetus.fi

© Riitta Launis

Sairaalaopetus Tampereen yliopistollisessa sairaalassa

Koivikkopuiston koulutalossa annetaan Tampereen kaupungin ylläpitämää Tampereen yliopistollisen sairaalan vastuualueen kuntia palvelevaa sairaalaopetusta

Opetusta on tarjolla kaikissa perusopetuksen aineissa ja kaikki perusopetuksen tuntimäärät

Oppilaat ovat oman koulun oppilaita sairaalakoulussa ollessaan

Lv. 2017-2018 Koivikkopuiston koulutalossa työskentelee kuusi opettajaa ja viisi koulunkäynninohjaajaa

http://koulut.tampere.fi/koivikkopuisto

© Riitta Launis

Sairaalakoulun oppilaat

Taysin lastentautien osastojen oppilaiden opetus

- Opetus osastoilla vieriopetuksena tai sairaalakoulun tiloissa (1-.9.lk)
- Lyhyt-ja pitkäaikaissairaat oppilaat – kaikkia opetetaan oppilaan voinnin mukaan ja resurssien puitteissa
- Huoltajan luvalla yhteys omaan kouluun
- Kotona tapahtuvan opetuksen järjestämisessä avustaminen
- Etäopetuksessa ohjaaminen kodin ja oman koulun välillä (vuorovaikutteinen etäopetus)
- Taysin ulkomaille hoitoon lähetettävien oppilaiden opetuksen järjestäminen
- Huoltajien tehtävä on saada olla huoltajia, ei opettajia
- Opetusta myös Taysin muissa yksiköissä tarpeen mukaan mm. dialyysipotilaat
- Sairaalaopetus toimii siltana lapsen arkeen – turvaa koulunkäynnin jatkuvuuden sairaanakin
- Sairaalaopetus tukee lapsen tervettä puolta

© Riitta Launis

Lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian oppilaat

- Opetus pääasiassa sairaalakoulun tiloissa, tarvittaessa osastolla (0.-9.lk)
- Lasten neuropsykiatrian päiväosaston, lastenpsykiatrian viikko-osaston ja akuuttiosaston ja avohoidon oppilaiden opetus
- Päivittäinen yhteistyö Taysin henkilökunnan kanssa osastohoidossa olevien oppilaiden kouluasioissa
- Kouluneuvottelut, yhteistyö oman koulun kanssa huoltajan luvalla
- Konsultaatiota yhdessä Taysin avohoidon työntekijän kanssa resurssien puitteissa
- Intensiivinen nuorisopsykiatrian päiväosasto aloittaa syksyllä 2018 Taysin kampuksella
- Nuorisopsykiatria ja EVA Taysin kampukselle, kun uusi lasten ja nuorten sairaala valmistuu.

© Riitta Launis

PoL 4 a § (30.12.2013/1267)
Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus

Tässä pykälässä tarkoitetulle esi- tai perusopetuksessa olevalle oppilaalle annetaan opetusta, jolla on oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite. Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa tämän lain 6 tai 28 §:ssä tarkoitetussa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa, johon oppilas on otettu. Sairaalan sijaintikunta on kuitenkin velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä huomioon ottaen on mahdollista. Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle erikoissairaanhoidossa olevalle oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole tämän tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista. Myös kunnat, joissa sijaitsee erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989) tarkoitettu erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voivat järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle.

Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikuntalain mukainen kotikunta sopivat yhdessä tässä pykälässä tarkoitetun opetuksen järjestämisestä oppilaalle kuultuaan ensin oppilasta, tämän huoltajia tai muuta laillista edustajaa, oppilaan opetuksen järjestäjää sekä oppilaan oppilashuollosta vastaavia henkilöitä. Mikäli sopimukseen ei päästä, päätöksen tekee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta.

Oppilaan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa moniammatillisessa yhteistyössä sopia ja järjestää siirtymisen kannalta välttämätön tuki opetuksen järjestämiseksi oppilaan siirtyessä 1 momentissa tarkoitettuun opetukseen ja takaisin. Mikäli oppilaan opetuksen järjestäjä on muu kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös oppilaan kotikuntaa tulee kuulla. Oppilaan tulee voida 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien lakattua palata siihen opetukseen, johon oppilas osallistui ennen siirtymistään 1 momentissa säädettyyn opetukseen.

Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on oikeutettu 32 §:n 1 momentin mukaiseen ilmaiseen kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan tämän pykälän mukaiseen opetukseen.

Yhteistyö vanhempien kanssa

Koivikkopuiston koulussa on tukiyhdistys, joka vastaa koulun vanhempainyhdistystä.

Vanhempainillat ovat usein toiminnallisia ja keskustelevia.

Seurantakysely vanhemmille

- Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on erityisen tärkeää sairaalakoulussa, koska se tukee yhteistyön vahvistumista ja jatkumista lapsen omassa koulussa
- Vanhemmat tuntevat lapsensa parhaiten
- Vanhempien arvostaminen
- Jokaisen vanhemman toiveena on, että lapsen koulunkäynti sujuu
- Vanhempien tutustumiset sairaalakouluun
- Kouluneuvottelut vanhempien, hoidon, oman koulun ja sairaalakoulun kesken
- Vanhempien kirjallinen lupa yhteistyöhön
- Toipilasaikanakin vanhemman tehtävänä on olla vanhempi; opetuksesta huolehtii opettaja

© Riitta Launis

Koivikkopuiston koulutalon toimintakulttuuri - retket ja juhlat

Särkänniemen akvaario- ja planeetario-vierailupäivä

- Museot ja taidenäyttelyt
- Vuodenajan juhlat – työpajat ja omatekoiset herkut
- Tampere Filharmonian koululaiskonsertit

Kuvat: Särkänniemen akvaario, Amurin museo ja Koivikkopuiston pääsiäinen

© Riitta Launis

Syysretki luontoon – kevätretki kulttuurin pariin

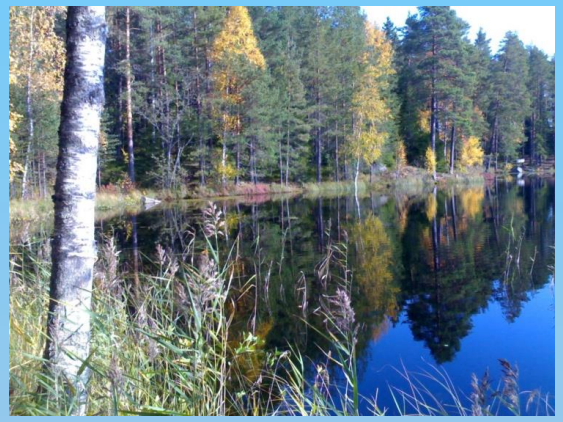

Sairaalakoulun työvuoteen kuuluvat retket luontoon ja kulttuurikohteisiin

- Toiminnalliset retket ja tehtävät motivoivat oppilaita
- Retkien anti työstetään koululehdeksi ja näyttelyksi
- Sairaalakoulu on mukana valtakunnallisessa Liikkuva koulu-hankkeessa

Kuvat Seitsemisestä Syksyl

© Riitta Launis

Taide tulee lasten luokse sairaalassa – osana sairaalaopetusta

- Sirkus Kipinä on sairaalakoulun oma lastenpsykiatrian oppilaille suunnattu sosiaalisen sirkuksen toimintaa.
- Museo- ja taidenäyttelyvierailuja ja työpajoja lastenpsykiatrian oppilaiden kanssa
- Teatteriesityksiä ja konserttivierailuja

- Grafiikanpaja lastentautien osastojen oppilaille yhdessä TAITE- ohjaajien kanssa
- Taidekaari on poikkitaiteellinen kouluille suunnattu kulttuuriprojekti, osa Taidekaari-hanketta ja valtakunnallista Taikalamppu – verkostoa.

Kuvat: Taidekaaren näyttelykierros ja työpaja Sara Hildenin taidemuseossa

Lastenosastojen oppilaiden grafiikanpajan töiden näyttely Taysissa

© Riitta Launis

Seurakuntien työ - osana lasten ja perheiden arkea

Laura Juutilainen, Ylöjärven seurakunta
Leena Leppänen, Messukylän seurakunta

EV.LUT. SEURAKUNNAT JA YHTEISTYÖ

KOULUT JA VAPAA-AIKA

YHTEISTYÖTÄ KOULUJEN KANSSA

- Nuorisotyönohjaaja, pappi, kanttori, diakoniatyöntekijä, lastenohjaaja
- Kouluilla käydään oppituntivierailuilla
- Välituntitoimintaa
- Vanhempien tilaisuuksissa
- yhteistyössä
- KOULUKIRKOT/ PÄIVÄHOIDON KIRKKOHETKET
  - Joulukirkko, Pääsiäiskirkko
  - Kotikirkko tutuksi, tutkimisretket kirkkoon

Seurakunta-koulu yhteistyö

koulupäivystys

Oppituntivierailut: osallisuus, kiusaaminen, kaverisuhteet, tunne- ja vuorovaikutustaidot

yhteysopettajat

leirikoulut/leiripäivät

välituntikaveritoiminta

kerhot: eh, syke, maltti, itsetunto...

koulupäivystys

päivänavaukset

välituntikisat

pienryhmäluokat

uskontotuntivierailut

erityisnuorisotyö

rippikoulu-info 8lk.

vanhempainillat

murrosikäpeli

opettajien tukeminen

vierailut seurakunnan tilaisuuksiin

6. & 7. lk. ryhmäytyspäivät

valintojen talo

kiusaamisen ehkäisemisen tapahtumat

VAPAA-AJAN TOIMINTAA LAPSILLE, KOULULAISILLE JA PERHEILLE

- Työntekijät ja vapaaehtoiset sekä palkkiotoimiset aikuisohjaajat
- Seurakunnan omissa tiloissa pääsääntöisesti
- Vakiintunutta viikkotoimintaa talviaikaan
- Leiritoimintaa erityisesti kesällä ja loma-aikoina
- Yksittäisiä tilanteita

Vapaa-ajan toimintaa lapsille, koululaisille ja perheille

eroryhmät lapsille

rippikoulu

lapsiarkki

vuorovaikutusryhmät lapsille

perhetapahtumat

varhaisnuorten iltakerhot

miesten- ja lasten pizza ja peli-ilta

perheaskartelu

perheiden toimintaillat

leiritoiminta: perheleirit, äiti/isä-lapsi leirit, varhaisnuorten leirit, nuorten aikuisten leirit, k12 leirit, nuorten leirit, yh-leirit

partio

naisten ja lasten illat

nuoret aikuiset k18-24 toiminta

Ajankohtaista lasten ja perheiden sote-valmistelussa - erillinen diasarja

–Titta Pelttari,
muutosagentti Pirkanmaan Liitto

Itsearviointi - keskustelua ja jatkosuunnitelma Johtamiskorkeakoulun (TAY) kyselyn pohjalta

Susanna Raivio ja Maria Antikainen

vastaukset 7 kpl

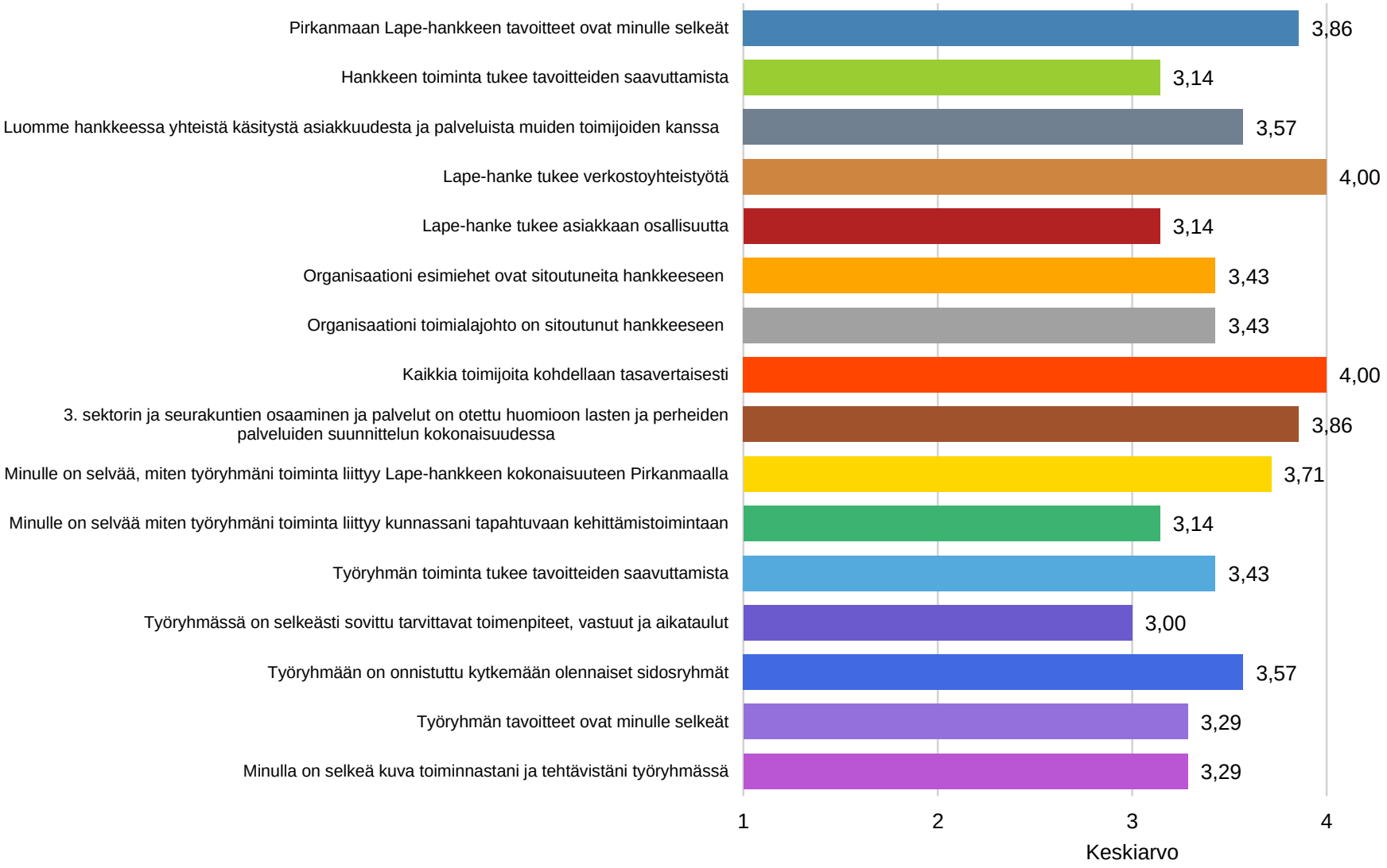

Avoimet vastaukset

Työryhmältä oli tullut vastauksia 7 henkilöltä.

Missä onnistuttu?

- Lape hahmottuu, lähdetty palasista, nyt kokonaiskuva selkiytymässä.
- On saatu aikaan hyvä henki ja ilmapiiri kehittämisryhmässä ja peruslinjat ovat selvillä.
- Yhteinen tahtotila parantaa ja kehittää asioita. Yhteistyö toimijoiden välillä on sujuvaa ja hedelmällistä.
- Jokainen on halutessaan saanut äänensä kuuluville ja se on tuonut hyvää keskustelua ryhmässämme.

.

Missä parantamisen varaa?

- Nuorisopalveluiden osuus heikohkoa
- Ehkä sellainen punainen lanka ja työskentelyn systemaattinen eteneminen voisi olla jämäkämpää.
- Paljon lasketaan sen varaan, että ihmiset kykenevät päivätyön ohella toteuttamaan isoja asioita. Tämä on selkeä haaste, sillä työryhmän jäsenillä ei ole resursseja panostaa kehittämiseen ja toteuttamiseen välttämättä tarpeeksi

Jatkosuunnitelma

Mitkä ovat ryhmän määrittämät kolme tärkeintä seuraavaa toimenpidettä?

1. Työn hierarkinen malli muuttuu verkostomaiseksi – verkostotyön mallit tulisi rakentaa vahvaksi, monitoimijuus. Yhteinen asiakas – yhteinen työ.

2. Varmistaa asioiden jatkaminen - kehittämistyön koostaminen ja tietopankki

3. Piloteista tiedottaminen, ajatusten jakaminen

Kehittämistyöryhmän tapaamiset

- 25.5.2018 klo 9-12 Koilliskeskus Kivi,

  teemoina: missä mennään perhekeskustoimintamallissa – koordinaattori Maria Antikainen, yhdyspintaraportti, työryhmän työskentelyn koonti, valtakunnallisen oppilashuollon työryhmän terveiset, Hannele Järvi ja Ari Suhonen, varkon yhteispilotti
- Kuinka kehittämisryhmä kokoontuu syksyllä
  - Syyskuun alku (muutettu elokuun loppuun)
  - yhteinen iltapäivä: peke, vaka, koulu 4.10.2018 klo 12-16
  - marraskuun puoliväli
- Siltaamissuunnitelma koulu, oppilaitos ja

  vapaa-ajan osalta?
- Järjestäjän ja tuotannon käsikirjat?
- 15.6. sivi-sote-johtajien tapaaminen

LAPE-tilaisuuksia

Odotustilasta osallistumiseen -yhteistyöpaja 28.5.2018

Tervetuloa **Odotustilasta osallistumiseen – Aikuisten, lasten ja perheiden palveluiden yhteistyöpajaan** Tampereelle 28.5.2018 klo 9–15.30! Kutsumme työpajaan sekä aikuisten, lasten ja perheiden palveluiden **asiakkaita** että heidän kanssaan työskenteleviä **monialaisia toimijoita**.

Tilaisuuden tarkoituksena on rakentaa yhteistä kuvaa aikuisten, lasten ja perheiden palveluista Pirkanmaan sote- ja maakuntarakenteessa. Työpajassa käsitellään sote-uudistuksen mukanaan tuomaa sosiaalista murrosta vuorovaikutteisen Odotustila -forumteatteriesityksen kautta. Lisäksi työpajassa kootaan asiakkaiden ja monialaisten toimijoiden näkemyksiä palveluiden kehittämisestä sote-valmistelutyön tueksi. Yhteistyöpajan järjestävät sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos, Pirkanmaa2019, LAPE Pippuri -hanke sekä PRO SOS – Pikassoksen osahanke.

Voit ilmoittautua yhteistyöpajaan oheisen linkin kautta: https://www.webropolsurveys.com/S/19832639B033C394.par. Tilaisuuteen mahtuu 150 osallistujaa.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Lapset puheeksi, verkostot suojaksi

Lapset puheeksi -työn avausseminaari

Ohjelma

Klo	
12.00	Tervetuloa
12.10-13.40	Mika Niemelä: Lapset puheeksi -menetelmän käyttö
13.40-14.00	Pirkanmaan LAPE-hankkeen puheenvuoro
14.00-15.00	Kokemuksia Lapset puheeksi -menetelmän käytöstä
	arjen työssä.

Aika:	Keskiviikkona 13.6.2018 klo 12-15
Paikka:	Tipotien sosiaali- ja terveysasema, auditorio
Kohderyhmä:	Lasten ja aikuisten sosiaali- ja terveydenhuollossa työskentelevät, kuntien perus-palveluissa, järjestöissä ja seurakunnissa lapsiperheiden kanssa työskentelevät.
Tavoite:	Tietoisuuden lisääminen lasten tukemisen velvollisuuksista ja mahdollisuuksista aikuisten ja lasten palveluissa sekä verkostomaisesta yhteistyöstä.
Ilmoittautuminen:	https://urly.fi/UT2
Yhteyshenkilöt ja lisätiedot:	LAPE-muutosagentti Titta Pelttari
	Lisätietoja titta.pelttari@pirkanmaa.fi
Yhteistyötahot:	Maakunnan LAPE-ryhmä
	Pirkanmaan LAPE-hanke Pippuri

mieli Suomen Mielenterveysseura

Toimiva lapsi&perhe

KASVUN TUKI Vaikuttavan varhaisen tuen tietolähde

LAPE-infon materiaali

- 10.4.2018 Lape-infon tallenteen youtube -linkki on tulossa. Halutessaan kuvamateriaalin voi käydä katsomassa striimauslinkistä: http://videonet.fi/web/tampere/20180410/ Tilaisuuden diaesitykset ja LAPE Pirkanmaan esite löytyvät hankkeen nettisivujen materiaalipankista: https://lapepirkanmaa.fi/materiaalipankki/uutiskirjeet/

Syksy 2018

Koulu, oppilaitos ja vapaa-aika, varhaiskasvatus, sekä erityis- ja vaativataso –yhteinen työpaja

27.8.2018 klo 12.30–16.00

Koulu, oppilaitos ja vapaa-aika, varhaiskasvatus, sekä perhekeskus – yhteinen työpaja

4.10.2018 klo 12.00–16.00 Tipotien luentosali

Koulu, oppilaitos ja vapaa-aika kehittämisryhmä

22.11.2018 klo 9.00 – 12.00, Tipotien luentosali

Harrastus kick off -tilaisuus

13.9.2018 klo 12.00–16.00

Monitoimitalo 13, Tampere

LAPE-loppuseminaari

7.- 8.11.2018 Tampere-talo

Valtakunnalliset tulevat LAPE-tilaisuudet

- **Valtakunnalliset LAPE-päivät**
  - 30.-31.8. Helsinki
  - 8.-9.10. Tampere
- Ks. myös aiempien LAPE-päivien ja -konferenssien ym. tapahtumien materiaalit: https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape-/lape-tapahtumat-2018

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten ja perheiden hyvää arkea

LAPE

YHTEYSTIEDOT
Koulu, oppilaitos ja vapaa-aika kehittämisryhmän - projektikoordinaattori

SUSANNA RAIVIO

susanna.raivio@ylojarvi.fi

Puh. 040 660 2180

www.lapepirkanmaa.fi

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ | Opetus- ja kulttuuri-ministeriö | TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS